

γνύναι, καὶ τοτὲ μὲν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν παίδων ἀφιέναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας, τοτὲ δ' αὖ πάλιν ἀντιτείνειν· καὶ μάλιστα μὲν εὐκόλως φέρειν τὰς ἀμαρτίας· εἰ δὲ μὴ γε, προσοργισθέντας, ταχέως ἀποφλεγμῆναι.

122. *Mā-lī-lor* ὁξέθυμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα, ἢ βαρύνθμον· ὥς τὸ γε δυσμενὲς καὶ δυσκατάλλακτον, μισοτεκνίας οὐ μικρὸν τεκμήριόν ἐστι.

123. Καλὸν ἔνια τῶν ἀμαρτημάτων μὴδὲ εἰδέναι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ γήρως ἀμβλυώττον καὶ δύσκαφον ἐπὶ τὰ γιγνόμενα μεταφέρειν, ὥς ἔνια τῶν πραττομένων ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀκούειν ἀκούοντας.

124. Φίλων ἀμαρτήματα φέρομεν· τί θαυμαστόν, εἰ τέκνων;

125. Ἐφείσω ποτέ, ἀλλὰ καὶ χορήγησον· ἡγανάκτησάς ποτε, ἀλλὰ καὶ σύγγνωθι... ἤλθε ποτε χθιζῆς μέθης ἀποπνέων (ὁ υἱός)· ἀγνόησον· μύρων ἀπόζων· σίγησον. Οὕτω σκιρτῶσα νεότης πωλοδαμνείται.

126. Πειρατέον τοὺς τῶν ἡδονῶν ἥττους καὶ πρὸς τὰς ἐπιτημῆσεις δυσηκόους (υἱέας) γάμφ καταξέυξαι· δεσμός γάρ οὗτος τὴν νεότητος ἀσφαλίστατος.

127. Ἐργυνᾶσθαι δεῖ τοῖς υἱοῖς γυναικας μῆτε εὐγενεστέρας πολλῶ, μῆτε πλουσιωτέρας... ὥς οἷγε μακρῶ κρείττους ἑαυτῶν λαμβάνοντες, οὐ τῶν γυναικῶν ἄνδρες, τῶν δὲ προικῶν δοῦλοι· λαρθάνουσι γινόμενοι.

128. Δεῖ τοὺς πατέρας... ἐναργὲς ἑαυτοὺς παρδείγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν, ἵνα πρὸς τὸν τοῦτων βίον, ὥσπερ κάτοπτρον, ἀποβλέποντες, ἀποτρέπωνται τῶν αἰσχρῶν ἔργων καὶ λόγων.

129. Ἐνίοις τοῖς ἀμαρτάνουσιν υἱοῖς ἐπιτιμῶντες, τοῖς αὐτοῖς ἀμαρτήμασι περιπίπτουσι.

130. Οἱ ὅλοις φάβως ζῶντες (πατέρες), οὐδὲ τοῖς δοῦλοις παραρησίαν ἄρουσιν ἐπιτιμᾶν, μὴ τοι γε δὴ τοῖς υἱοῖς.

131. Ὅπου γέροντες εἰσιν ἀναισχυρτοί, ἐνταῦθ' ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδεστάτους εἶναι.

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΗΣ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU,*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προοδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἄστρον κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Ὁ ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φωτοαναλύσεως γενικὸς ἐνθουσιασμός ὑπῆρξε τοιοῦτος ὥστε πρὸ αὐτῆς ἐξέλιπον πᾶσαι αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γενόμεναι σχετικαὶ ἀνακαλύψεις, ἐπὶ στιγμὴν δὲ δὲν ἐ-

δίστασαν ν' ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τούτους ἰδρυτὰς τῆς μεθόδου ταύτης, εἰς τὸν Bunsen καὶ Kirchhoff, πᾶσας τὰς πρὸ αὐτῶν ἀνακαλύψεις, λησμονηθέντος ὅτι πρὸ αὐτῶν, πρόδρομοι τῆς ὑπ' αὐτῶν γενομένης λαμπρᾶς γενικεύσεως, ὑπῆρξαν ὁ Brewster, πολλὰ ἔτη πρότερον καταδείξας τὴν ἐν τῷ Ἡλίῳ παρουσίαν τοῦ νατρίου, οἱ Wheatstone καὶ Miller, παρατηρήσαντες τὰς λαμπρὰς χαρακτηριστικὰς γραμμὰς τῶν ἀλατωδῶν οὐσιῶν, ὁ Foucault, τὴν ἀντιστροφὴν τῆς ῥαβδώσεως τοῦ νάτρου, καὶ ὅτι ἐν τῷ φασματοσκοπίῳ τοῦ Kirchhoff ἀνευρίσκεται τὸ ὑπὸ τῶν Fizeau καὶ Foucault, τῷ 1846, ἐπινοηθέν ὄργανον πρὸς ἐπιτυχίαν καθαρωτάτου καὶ λίαν ἐκτεταμένου φάσματος.

Περὶ τῆς πρώτης δὲ ἐφαρμογῆς τῆς συγκριτικῆς φωτοαναλύσεως τῶν ἄστρον τὸν λόγον ποιούμενος ὁ συγγραφεὺς σημειοῦται ὅτι αὕτη ἦτο φυσικὴ συνέπεια τοῦ μεγάλου ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει τῆς μεθόδου ταύτης ἐνθουσιασμοῦ, οὕτως ὥστε τὸ φασματοσκοπίον ἀπέβη ἔκτοτε ἀναπόσπαστον τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων ὄργανον, συνενοῦν τὴν ἀπλότητα μετὰ τῆς ἀκριβείας, οἱ δὲ Huggins καὶ Miller, τῷ 1862, εὗρον αὐτὸ ἀρκούντως εὐμεταχειρίστον ὥστε νὰ τὸ προσαρμώσωσιν εἰς ἀστρονομικὴν τινα διόπτραν καὶ ν' ἀναλύσωσι τὸ φῶς τῆς Σελήνης, τῶν πλανητῶν, τῶν ἀπλανῶν καὶ τῶν νεφελωμάτων, νὰ συγκρίνωσι δὲ τὰς ῥαβδώσεις τοῦ φάσματος τῶν ἄστρον τούτων μετὰ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Ἐκ τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν ἔπεται τὸ κεφαλαιῶδες γεγονός ὅτι τὰ χημικὰ γήινα στοιχεῖα: ὕδρογονον, νάτριον, μαγνήσιον, σίδηρος, κτλ., ὧν ἡ παρουσία ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ἐσημειώθη ὑπὸ τοῦ Kirchhoff, ἀνευρίσκονται καὶ ἐν τῷ τῶν ἀστέρων, ὅτι δὲ μεγάλη ἀναλογία ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ῥαβδώσεων τῶν φασμάτων τῶν ἀστέρων καὶ τῶν τῶν τεχνητῶν φώτων.

Μετὰ ταῦτα ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Huggins ἔτη τινὰ μετὰ ταῦτα γενομένης παρατηρήσεως τῆς μικρᾶς μετακινήσεως τῶν διαφόρων ῥαβδώσεων τοῦ φάσματος, μετακινήσεως γενομένης πρὸς τὸ ἐρυθρὸν μὲν διὰ τινὰς ἀστέρας, οἷον τὸν Σείριον, πρὸς τὸ ἰκνθινον δὲ διὰ τινὰς ἄλλους, παρατηρῶν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο, ὅπερ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸ ὑπὸ τοῦ Fizeau εἰκοσιν ἔτη πρότερον προσημειωθέν καὶ λησμονηθέν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Huggins καὶ εἰς τὸν Maxwell ταῦτοχρόνως, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ὑπὸ τοῦ Fizeau εὑρεθέντος τύπου, νὰ προβῶσιν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς μετακινήσεως τῆς ῥαβδώσεως F τοῦ ὕδρογονοῦ ἐν τῷ φάσματι τοῦ Σειρίου, εἰς ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἀστέρος τούτου καὶ νὰ εὗρωσιν οὕτω, διὰ τοῦ τύπου τοῦ Fizeau, ἀνακαλυφθέντος τὸ δεύτερον ὑπὸ τοῦ Maxwell, ὅτι ὁ Σείριος ἀπομακρύνεται τῆς Γῆς μετὰ ταχύτητος 29,4 μιλίων ἢ 47 χμ. ἐν 1 λ'.

Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν καὶ ἐκ διαφόρων μερῶν, ἐγένοντο μελέται φωτοαναλύσεως τῶν ἄστρον

*) Ἴδε ἀριθμ. 13, σελ. 246--247.

ὑπὸ τῶν κ. Vogel, Christie, Janssen καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ Secchi, ὅστις ὑπὸ τὸν ὥραιον τῆς Πρώτης οὐρανὸν κατώρθωσε ν' ἀναγάγῃ τὰ φάσματα τῶν ἀπλανῶν εἰς τρεῖς κυρίους τύπους.¹ Ἀπαντες οἱ παρατηρηταὶ οὗτοι ἦσαν ἀπησχολημένοι περὶ τὸ φαινόμενον τῆς μεταθέσεως τῶν ῥαβδώσεων ἐν τοῖς φάσμασι τῶν ἀπλανῶν, ἀλλ' αὕτη ἦτο τοσοῦτον ἀσθενὴς καὶ ἀβεβαία, ὥστε διαφωνοῦναι ἠγέρθησαν περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς, ἡ δὲ ἀμφιβολία ἠπειλήσε καὶ ἐκ δευτέρου νὰ ῥίψῃ εἰς λήθην τὴν μετὰ τοσοῦτους μόχθους ἀνευρεθεῖσαν μέθοδον.

Εἶτα ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει τὴν ἐπιβεβαιώσιν τοῦ ἀληθοῦς τῆς μεθόδου ταύτης διὰ τῆς περιστροφῆς τοῦ Ἥλιου, δι' ἧς ἐπετεύχθη ἐπὶ τέλους πειραματικὴ ἀποδείξις τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἐπὶ τῶν φωτεινῶν κυμάτων, ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπὶ τῶν ἡχητικῶν, ἀναγράφων τὴν κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Zollner ὑποδειχθεῖσαν ἰδέαν τῆς χρησιμοποίησεως πρὸς τοῦτο τῆς περὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἄξονα περιστροφῆς τοῦ Ἥλιου, δι' ἧς τὰ ἐπὶ τοῦ ἡμερινοῦ αὐτοῦ σημεῖα φέρονται μετὰ ταχύτητος 2 χμ. περίπου κατὰ δευτερόλεπτον, ἐξ ἧς δὲ ἐπεται ὅτι, σκοπεύων τις διαδοχικῶς τὰ δύο πέρατα ἡμερινοῦς τινος τοῦ Ἥλιου διαμέτρου, διατίθῃσι δύο πηγὰς φωτός, ὧν ἡ μὲν τοῦ δυτικοῦ μέρους τοῦ δίσκου κινεῖται πρὸς τὸν παρατηρητήν, ἡ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀπομακρύνεται αὐτοῦ μετὰ ταχύτητος 2 χμ. κατὰ λ', ὅπερ ἀποτελεῖ διαφορὰν 4 ἐν ὅλῳ χμ.

Παρατηρῶν δὲ ὅτι ἡ εἰς 4 χμ. ταχύτητα ἀντιστοιχοῦσα μετακινήσεις τῶν ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ῥαβδώσεων τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἥλιου εἰς ἀεροειδῆ κατὰστάσιν εὐρισκομένων μεταλλικῶν στοιχείων εἶνε ἐκτάκτως μικρά, μόλις ἀνερχομένη εἰς τὸ 1/75 τοῦ μεταξὺ τῶν δύο ῥαβδώσεων D τοῦ Fraunhofer διαστήματος, ῥαβδώσεων χαρακτηριστικῶν τοῦ νατρίου, αἵτινες μόλις ὑπὸ τῶν κοινῶν τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων φασματοσκοπίων διαστέλλονται, σημειοῖ ὅτι πρῶτος ὁ Vogel κατώρθωσε, τῷ 1871, ν' ἀντιληφθῇ ταύτης διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Zollner τελειοποιηθέντος φασματοσκοπίου, ὅτι δὲ ἡ πρώτη ἀποδεικτικὴ μέτρησις φαίνεται γενομένη ὑπὸ τοῦ Young, ἀμερικανοῦ ἀστρονόμου, τῷ 1876, ὅστις κατώρθωσε νὰ μετρήσῃ τὴν μετακίνησιν τῶν ῥαβδώσεων D διὰ τοῦ μικρομέτρου τοῦ τελειοτάτου αὐτοῦ ὀργάνου καὶ νὰ εὕρῃ ταύτην κατὰ μεγίστην προσέγγισιν ἴσην πρὸς τὴν ὑπολογισθεῖσαν.

Ἡ δὲ ὀριστικὴ ἀποδείξις ἐγένετο τῷ 1880, ὑπὸ τοῦ Thollon ἐν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ τοῦ ὄρους Gros, ὅπερ ὁ Bischoffsheim ἤρξατο τότε κατασκευάζων παρὰ τὴν Νίκαιαν, διὰ παρατηρήσεως τῆς σχετικῆς θέσεως συμπλεγμάτων τινος ἡλιακῶν ῥαβδώσεων, περιεχομένων μεταξὺ δύο τῶν ὑπὸ τοῦ Janssen τῷ πρῶτον ἀνακαλυφθεῖσιν, ῥαβδώσεων, ὧς οὗτος ἀπεκάλεσε

γηῖναι (telluriques), διότι ὀφείλονται εἰς τὴν ἀπορροφητικὴν δύναμιν τῆς γήινης ἀτμοσφαίρας¹. Ἐὰν προσέλλῃ τις ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῆς σχισμῆς τοῦ φασματοσκοπίου τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, αἱ μὲν ἡλιακαὶ ῥαβδώσεις μετακινούνται, ἐνῷ αἱ γήϊναι ῥαβδώσεις μένουσιν ἀκίνητοι ὡς καὶ ἡ παρχοῦσα αὐτὰς αἰτία. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης διασκεδαστικῆς δυνάμεως τῶν ὑπὸ τοῦ Thollon ἀνακαλυφθέντων ὀργάνων καὶ τῆς ἐπιτυχούς ἐκλογῆς τῶν συμπλεγμάτων τῶν ῥαβδώσεων, ἡ μετακινήσεις αὐτῶν καθίστατο ὁρατὴ ἀνευ οὐδεμιᾶς βοηθητικῆς μετρήσεως.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς, ἀναφέρων τὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Rowland, τῆς Βαλτιμόρης, γενομένην αὐξήσιν τῆς διασκεδαστικῆς δυνάμεως τῶν ὀργάνων τῆς παρατηρήσεως, καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι οὐδῶως πλέον εἶνε ἀναγκαῖον σήμερον νὰ γίνηται ἡ πρὸς ἀκίνητον ἐκ προτέρων ῥαβδῶσιν σύγκρισις, ἀλλ' ὅτι τοῦτο γίνεται ἀμέσως, ἀρκεῖ δὲ μόνῃ ἡ προσήκουσα ῥυθμικὴ ταλάντωσις τοῦ ἡλιακοῦ εἰδώλου ἐπὶ τῆς σχισμῆς τοῦ φασματοσκοπίου, ἵνα αἱ μὲν κύρια ἡλιακαὶ ῥαβδώσεις φανῶσι κινηταὶ καὶ ταλαντούμεναι κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμόν, αἱ δὲ γήϊναι μείνωσιν ἀκίνητοι. Ἐντεῦθεν προκύπτει τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ὅτι δι' ἀπλῆς ὀψεως δύνανται νὰ διακριθῶσιν, ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι, αἱ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἄστρου ἀνήκουσαι ῥαβδώσεις ἀπὸ τῶν ὀφειλομένων εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ φωτός ἐπενέργειαν τῆς γήινης ἀτμοσφαίρας.

Ἀκριβῶς δέ, λέγει ὁ Cornu, διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Rowland γενομένης τελειοποιήσεως τοῦ φασματοσκοπίου, ἡ ἐν τῷ ἡλιακῷ φάσματι ἀκριβεία τῆς μετρήσεως ἐγένετο τοσαύτη, ὥστε ὁ Σουηδὸς ἀστρονόμος Dunér ἐπέτυχε, διὰ τοῦ διαφορικοῦ πειράματος τοῦ Thollon, νὰ μετρήσῃ τὴν ταχύτητα τῆς περιστροφῆς τοῦ ἡλίου, οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἡμερινοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἐκάστου παραλλήλου αὐτοῦ, οἱ δὲ ἐντεῦθεν προκύψαντες ἀριθμοὶ δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῶσι πρὸς ἐξέλεγχον τῶν ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων διὰ διαφορῶν τύπων παριστωμένων ταχυτήτων τῆς περιστροφῆς τοῦ Ἥλιου κατὰ τὰ διάφορα αὐτοῦ πλάτη, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς κινήσεως τῶν ἡλιακῶν κηλίδων.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν διὰ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ἐπιβεβαιώσιν τῆς μεθόδου, ὁ Cornu ἀναφέρει τὰς ἐπομένους ἐπιβεβαιώσεις γενομένας διὰ τοῦ πλανήτου Ἀφροδίτης ὑπὸ τοῦ κ. Vogel, κατὰ ἰανουάριον καὶ φεβρουάριον τοῦ 1889, καὶ διὰ τοῦ ὥραιου κομήτου τοῦ Wells ὑπὸ τῶν κ. Gouy καὶ Thollon, ἀπὸ τοῦ ὄρους Gros, τὴν 6]18 Σεπτεμβρίου τοῦ 1882, παρατηρῶν γενικῶς ὅτι προκειμένου περὶ πλανητῶν καὶ κομητῶν, ὧν ἡ λάμψις ἡ ἢ φαινομενικὴ διάμετρος ὑφίστανται σημαντικὰς μειώσεις, αἱ ἀντίστοιχοι ἐπιβεβαιώσεις τῆς μεθόδου καθίστανται ἐξαιρετικῶς πολὺπλοκοὶ καὶ ἐπομένως ἐστερημέναι τῆς, κατὰ τὴν

1) Βλέπε Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως τόμ. I, ἀριθμ. 52, σελ. 828—829.

1) Βλέπε Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, τόμ. B', ἀριθμ. 7.

διὰ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ἐπιβεβαίωσιν τῆς μεθόδου, ἀκριβείας τῶν ἐξαγομένων.

Καὶ προκειμένου μὲν περὶ τῆς Ἀφροδίτης, ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι ὁ Vogel παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ φωτογραφικοῦ φάσματος τοῦ πλανήτου μετακίνησιν τῶν ῥαβδώσεων ἀντιστοιχοῦσαν εἰς προσέγγισιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Γῆν μετὰ ταχύτητος 14 χμ. καὶ 12 χμ. ἐν 1 λ', ὅτι δὲ ἡ διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ εὑρεθεῖσα ταχύτης αὐτοῦ ἦτο τῷ ὄντι 12 χμ. καὶ 13 χμ. κατὰ τὴν ὑποδειχθεῖσαν διεύθυνσιν.

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ κομήτου Wells, ἀναφέρει ὅτι οὗτος ἦτο ἀρκετὰ φωτεινὸς ὥστε νὰ εἶνε ὁρατὸς πλησίον τοῦ Ἥλιου, κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν ἡμέραν, ὅτι δὲ οἱ κ. Gouy καὶ Thollon ἠδυνήθησαν νὰ παρατηρήσωσι τὸ φάσμα, αὐτοῦ παρέχον μικρὰν μετάνησιν τῆς λαμπρᾶς διπλῆς ῥαβδώσεως τοῦ νατρίου (ῥαβδῶσις D) πρὸς τὸ ἐρυθρόν, ἥτις ἐξετιμήθη εἰς τὸ $\frac{1}{4}$ ἢ τὸ $\frac{1}{5}$ τοῦ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ῥαβδώσεων διαστήματος. Ἡ μετάνησις αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς ταχύτητα ἀπομακρύνσεως τοῦ κομήτου τούτου ἀπὸ τῆς Γῆς ἐξ 76 μέχρις 61 χμ. ἐν 1 λ', ἡ δὲ μετὰ ταῦτα ἐκτιμηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Bigourdan διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ πραγματικῆς ταχύτητος τοῦ σώματος τούτου εὑρέθη ἴση πρὸς 73 χμ. κατὰ διεύθυνσιν ταυτιζομένην πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ φασματοσκοπίου ὑποδειχθεῖσαν. Ἀνάλογος δὲ πρὸς ταύτην παρατήρησις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κομήτου ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κ. Vogel, ὅταν ἡ ταχύτης τοῦ ἄστρου ἦτο μόνον 27 χμ.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

τῶν ἐπισκόπων Παραμυθίας

μετὰ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Εὐροίας, Φωτικῆς καὶ Βουθρωτοῦ.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἐν Ἡπειρῷ κατ' αὐτὰ τὰ πρῶτα μετὰ Χριστὸν ἔτη εἰσεχώρησε διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, μεθ' ὧν οὗτος δις διέτρεξε τὰ μέρη ταῦτα, τὸ πρῶτον μὲν περὶ τὸ 50ὸν ἔτος καὶ τὸ δεῦτερον περὶ τὸ 64ον, ὅποτε ὁ διδάσκαλος τῶν ἐθνῶν καὶ παρεχόμενος εἰς Νικόπολιν (παρὰ τὴν Πρέβεζαν), ὡς δείκνυται ἐξ ὧν γράφει ἐν τῇ πρὸς Τίτον ἐπιστολῇ: «ὅταν πέμψω Ἀρτεμῖαν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι». Διὰ ὅμως βραδέως ἢ νέα θεόπεμπτος διδασκαλία διεδόθη, καθότι ἐσίγησε μὲν τὸν Αὐγ. μ. Χ. αἰῶνα τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης καὶ δὲν ἐχρησμοδότεται πλέον, ὑποχωρήσαν εἰς τὴν βραδύτερον, περὶ τὴν Βαν ἑκατονταετηρίδα, ἀναφανείσαν ἀντ' αὐτοῦ ὁμώνυμον ἐπίσκοπὸν, ἀλλ' ὁ ναὸς τοῦ Δωδωναίου Πελασγικοῦ Διὸς μόλις περὶ τὴν Δ' ἑκατονταετηρίδα εὗρηται κατεστραμμένος καὶ αἱ τῶν παλαιῶν θεῶν τελεταὶ καὶ λατρεῖαι, ὡς ἐκ τῆς βα-

θείας ἐρριζώσεως τῆς εἰδωλολατρείας, ἐντελῶς μῆτε τὴν ἑκτὴν κατεστράφησαν, ἀλλ' ἐν ἰσχύει ὑπῆρχον καὶ ὑποκρύφως ἐτελοῦντο καὶ μετὰ ταῦτα· γνωστὸν δ' ἐστὶν ὅποιον διεδραμάτισε πρόσωπον ὁ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ Ἡπειρώτης εἰδωλολάτρης Πρίσκος, ὅστις καὶ ἀπέθανεν ἐκ λύπης ἐπὶ Ἀλαρίκου τῶν Γότθων διὰ τὴν ὑπ' ἐκείνου πίεσιν καὶ ἐξαφάνισιν τῆς ἐτι ὑφίσταμένης ἀρχαίας θρησκείας του. Καίτοι δὲ ἐδυοστήθησαν ἐξ ἀρχῆς πολλαὶ ἐν Ἡπειρῷ Ἐπισκοπαί, οὐδόλως ἐχομένενα μαρτυρεῖται ἢ ἱερομάρτυρα ἢ ὁμολογητὴν, ὡς παρατηρεῖται καὶ ὁ τῆς Ἡπειρωτικῆς Χρονογραφίας κλ. συγγραφεὺς Π. Ἀραβαντινός,¹ καταγόμενον ἐξ Ἡπείρου κατὰ τοὺς τρεῖς πρώτους αἰῶνας ἐν τοῖς μαρτυρολογίοις.

Ὅπως δὲ ποτε κατὰ τὴν Γ' ἑκατονταετηρίδα ἀπαντῶμεν ἐν Θεσπρωτίᾳ, πλὴν τῆς Νικοπόλεως, τὰς ἐπισκοπὰς τῆς Εὐροίας ἐν Γλυκεῖ, τῆς Φωτικῆς ἐν Παραμυθίᾳ καὶ τοῦ Βουθρωτοῦ παρὰ τὸν Πηλώδη λημένα τοῦ Στράβωνος. Ὁ κατ' ὀλίγον ὑπὸ τὴν τοῦ Χριστοῦ σημαίαν συμπτυνούμενος πληθυσμὸς τῶν ἐποχῶν ἐκείνων ἐπέτρεπε βεβαίως τὴν τοιαύτην ὑπαρξιν ἐν τόσῃ ἐκτάσει, ἀλλ' ἐπὶ πλῆθος βραδύτερον γεγονότα καὶ μεταβολαὶ πραγμάτων, εἰς ἃς ὑπέκυψαν καὶ αἱ ἐπισκοπαί, καὶ κατ' ὀλίγον ἐξέλιπε πρῶτη ἡ Εὐροία, ἥς οἱ κάτοικοι διεσπάρησαν ἀλλὰχόσε καὶ ἐν Φωτικῇ, ἐνθα περὶ τὴν ἀρχαίαν θέσιν τῆς (Διμπόνη) διατηρεῖται εἰσέτι χώρος τις καλούμενος Εὐροία καὶ μὴ ἡμεῖς, μετ' οὐ πολὺ κατεστράφη καὶ ἡ Φωτικὴ αὕτη καὶ ἐπικρατησάσης μετὰ ταῦτα ἐν χρόνῳ δυσπροσδιορίστῳ τῆς ὀνομασίας πλέον Γλυκεῖ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Παραμυθίας ὅλης,³ συναπετελέσθη μετὰ τῆς ἐναπολειφθεῖσης ἐπισκοπῆς Βουθρωτοῦ ἢ μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος διατηρηθεῖσα ὑπὸ τὸν τίτλον Βουθρωτοῦ καὶ Γλυκεῶς. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους καὶ τὸ Βουθρωτὸν αὐτὸ ὑπέκυψεν εἰς τὸν πανδαμάτορα χρόνον καὶ ἡρημώθη ἐξ ὁλοκλήρου καὶ κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ὡς μόνος τίτλος ἐναπέμεινεν ὁ τῆς Παραμυθίας.³

Κατὰ ταῦτα ὁ χρονολογικὸς κατάλογος τῶν ἐπισκόπων Παραμυθίας, στενῶς συνδεδεμένος ἐστὶ πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῶν ἀρχαιοτέρων αὐτῇ ἐπισκοπῶν, οὓς δέον καὶ νὰ περιέχη. Προτιθέμεθα λοιπὸν ἐνταῦθα ν' ἀναφέρωμεν ἐν σειρά ὑποδεικνυσάσης πῶς καὶ τὰς διαφόρους περιπετείας καὶ μεταβολὰς, ἃς ὑπέστη, μέχρις οὗ ἀφανισθεῖσάν τῶν ἄλλων, ἀνεῆλθον αὐτὴν μετὰ τῆς νῦν ὀνομασίας καὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκτάσει, ἢν αἱ ἄλλαι κατεῖχον, τοὺς τῆς Εὐροίας, Φωτικῆς, Βουθρωτοῦ, Βουθρωτοῦ καὶ Γλυκεῶς, Παραμυθίας. Ὁ κ. Ἀλεξοῦδρος, ὁ Σ. Μ. Ἀμασειας, τοὺς τῆς Φωτικῆς δὲν κατατάσσει μετὰ τῶν τῆς Παραμυθίας, ἀλλὰ μετὰ τῶν τῆς Βελλᾶς,⁴ πιθανὸς δὲ βεβαίως καὶ ἄλλοι τοιαύτην νὰ ἔχωσι γνώμην, ἀφ' οὗ

1) Π. Ἀραβαντινοῦ Περὶ Δωδώνης, ἐν Ἰωαννίνοις 1862, σελ. 33 § 10.

2) Μελετίου Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα. Τόμ. 6' κεφ. γ' § 9 ἐκδοσις 6', ὑπὸ Ἀνθίμου Γαζή. «Κάστρον τοῦ Ἀγίου Δονάτου, τὸ ὅποιον καὶ Παραμυθία λέγεται καὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων Ἀῖδωνά. ἡ ὁποία πρότερον Γλυκεῖ ἑκαλεῖτο».

3) Ἀγνοῶ διατί ἐν τοῖς βερατιείοις οἱ ἐπίσκοποι Παραμυθίας καλοῦνται «Μητροπολιταὶ Φιλιππῶν».

4) «Νεολόγος» ἔτος ΚΣΤ', ἀριθμ. 6827.